



« ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΒΑΣΙΛΕΙΣ! »

ΥΠΟ

ΓΡ. Δ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ



Γρ. Δ. Ξενοπούλος, ἐν Ζακύνθῳ.

κάνεις δὲν τὴν ἀγαπᾷ τόσον ὥστε νὰ θαρρήσῃ, νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν εὐνοίαν του, πρὸ τοῦ πείσματός του. Μόνη ἡ Βασιλισσα, παρὰ τὴν κλίνην τὴν μεγαλοπρεπεῖ ὀλοσυρομένη, παρακαλεῖ μετὰ λυγμῶν καὶ δακρῦων τὸν δυστροπον σύζυγον, νὰ ἐνδώσῃ εἰς τῆς θεραπείας τὴν ἀνάγκην. Σιγῇ, ἀγωνίᾳ, ἡμίφως...

Ὁ Βασιλεὺς ἐρωτᾷ πάλιν διὰ τοῦ βλέμματός τὸν ἰατρόν.

— Εἶνε ἀπολύτως ἀνυπερβόητος, Μεγαλειότατε!

Ἡ Α. Μ. κάμνει κίνημα ἀπελπισμοῦ. Ἄλλ' ἰδοὺ ὅτι διστάζει, ἀμφιρρέπει... Δὲν ἀρνεῖται ἴσως ἐξ ἀπλῆς ἰδιοτροπίας ἀναιτίου τὴν χάριν εἰς ὅλους...

— Εἰμπορεῖτε νὰ μου φλεβοτομήσετε τοὺς πόδας; ἠρώτησε τὰ μικρὰν σχέψιν.

ΑΠΕΦΑΣΙΣΘΗ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἡ φλεβοτομία. Διὰ νὰ σωθῇ ἡ ζωὴ τοῦ Βασιλέως, εἶνε χρεια νὰ ρεῦσῃ τὸ αἷμα.

Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς ἀρνεῖται. Ἀρνεῖται διαρρήδην νὰ προβάλλῃ τὸν δεξιὸν βραχίονα εἰς τὸ σμιλίον τοῦ ἰατροῦ.

Σιγῇ καὶ ἡμίφως ἐπικρατεῖ ἐντὸς τοῦ βασιλείου κοιτῶνος. Περιλυποὶ καὶ κατηρεῖς οἱ αὐλικοὶ δὲν τολμῶσι νὰ παραπεισῶσι τὸν κύριόν των. Ὅλοι ἐπιθυμοῦσι τὴν ἴασιν τοῦ ἀγαθοῦ Βασιλέως, ἀλλὰ

— Θὰ ἦτο ἀνωφελές, Μεγαλειότατε.

— Τὸν ἀριστερὸν βραχίονα τότε;

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπεπόλαζον ἀκόμη πολλαὶ προλήψεις ἐν τῇ ἱατρικῇ τέχνῃ.

— Οὕτε. Τὸ πάθημα τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος ἀπαιτεῖ τὴν φλεβοτομίαν τοῦ δεξιοῦ.

— Καὶ ἂν ἀρνηθῶ ἀπολύτως;

— Ἡ ἀρνήσις δὲν θ' ἀπέβαινεν εἰς καλὸν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος.

— Θ' ἀποθάνω;

— Ναί! ἀπήντησε μετὰ πεποιθήσεως ὁ ἰατρός.

Ἦτο σκληρὸν, πολὺ σκληρὸν. Οὐδένα εἶχε λόγον νὰ δυσπιστῇ πρὸς τὸν παλαιὸν του, τὸν γηραιὸν ἰατρὸν, ὁ ἀσθενὴς Βασιλεὺς. Ἄν ἤρνεϊτο θ' ἀπέθνησκε.

Καὶ πῶς; Ἡ ἀδυσώπητος ἀνάγκη τῷ ἀφήρει τὸ δικαίωμα, νὰ κρύψῃ ἀπὸ τῶν ἄλλων τὴν θέαν τοῦ δεξιοῦ του βραχίονος; Μάλιστα, δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀποκαλύψῃ ποτέ; ὁ βραχίων ἐκεῖνος ἔφερεν ἐν στίγμα, τὸ ὁποῖον ἐπιδεικνύμενον ἐδύνατο νὰ αἰσχύνῃ, νὰ γελοποιήσῃ ἕνα βασιλεῖα, νὰ καταστρέψῃ τὸ γόητρόν του διὰ παντός. . .

Ἦτο εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν δὲν εἶχε γίνει ἀκόμη βασιλεὺς, τὸ τέκνον τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἐπαναστάσεως. Ἐνεκλόλαψε τὸ στίγμα ἐκεῖνο ἐπὶ τοῦ βραχίονός του, ἔνθους ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας μετὰ πότον καὶ ὄργια πατριωτικὰ, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐπιπτεν ἀπὸ τοῦ ἰκριώματος ἡ κεφαλή Λουδοβίκου τοῦ ΙΣΤ'. Ἄλλ' ἔκτοτε ἠλλοξῶν οἱ καιροί. Ταχέως ὁ στρατηγὸς του ἐγένετο αὐτοκράτωρ, καὶ αὐτοκράτωρ τόσῳ μέγας, τόσον ἰσχυρὸς, ὥστε ἀπὸ τοῦ Κεραιμειοῦ διηύθυνε τὰς τύχας τοῦ κόσμου, καὶ διένειμεν εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν εὐνοουμένους ὡς ἀθύρματα τὰ στέμματα τῶν Ἐθνῶν! . . Οὕτω διετέθη ἡ τύχη τῆς Ἰσπανίας, τῆς Ὀλλανδίας, τῆς Αὐστρίας, τῆς Νεαπόλεως· προσεφέρετο δὲ καὶ εἰς αὐτὸν, γενναῖον μαχητὴν, ὑπὸ τοῦ εὐνουστάτου κυρίου τὸ βασίλειον τῆς Σουηδίας. Τί; ἔπρεπε ν' ἀρνηθῇ νὰ γίνῃ βασιλεὺς, διότι ἐν ἡμέραις χαλεπαῖς παραφορᾶς καὶ ἀγρίου ἐνθουσιασμοῦ, ἐνεχάραξεν ἀνεξιτήλως τὸ σύνθημα τῆς ἐπαναστάσεως; . . .

Θὰ ἔκρυπτεν ἐπιμελῶς ἀπὸ τῶν ἄλλων τὸ σκάνδαλον καὶ

θά ἐδέχετο τὸ στέμμα. Ἐβασίλευσε τῷ ὄντι ἔτη μακρὰ καὶ εὐτυχῆ. Ὁ λαὸς τὸν ἐτίμα καὶ τὸν ἐσέβετο. Μόνος αὐτὸς διετήρησε τὸν θρόνον του καὶ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ναπολεοντείου δυναστείας.

Ἄλλ' ἰδοὺ μία ἀσθένεια σοβαρὰ τὸν κάμνει τώρα νὰ διακινδυνεύσῃ τὸ γόητρόν του. Θὰ ἔδλεπον οἱ περὶ αὐτὸν τὸ στίγμα τοῦ βραχιόνος; Ποτέ! Πλὴν... ἀμετάτρεπτος εἶνε ἡ ἀνάγκη καὶ ἀμετάθετος ἡ ἀπόφασις. Ὁ ἰατρὸς περιμένει μὲ τὸ χρυσοῦν σμιλίον καὶ τὴν ἀργυρᾶν λεκάνην. Παρακαλοῦσι σιωπηλῶς οἱ αὐλικοὶ ἐν ἀγωνίᾳ. Ὀλοφύρεται παρὰ τὴν κλίνην ἰκέτις ἢ καλὴ βασίλισσα.

Ὁ βασιλεὺς ἐκάμφθη. Διὰ νεύματος ἀποβάλλει τοῦ κοιτῶνος πάντας, μὴδ' αὐτῆς τῆς βασιλίσσης ἐξαιρουμένης. Ἐξέρχεται ἀποροῦσα μετὰ τῶν ἄλλων, πλὴν εὐχαριστεῖ αὐτὸν διὰ τοῦ εὐγνώμονος βλέμματος. Μένει ὁ ἰατρὸς μόνος καὶ κλείεται τοῦ κοιτῶνος ἢ θύρα.

— Τώρα, ἰατρὲ, εἶπεν ὁ ἄναξ, θὰ μάθης ὅτι ἡ ἄρνησίς μου δὲν προήρχετο ἐξ ἰδιοτροπίας ἀσθενοῦς ἀλλ' ἐξ ἐγωΐσμου βασιλέως. Μόνον θὰ μοῦ ὀρκισθῆς ὅτι δὲν θὰ εἶπης ποτὲ εἰς κανένα, ὅ,τι θὰ ἴδης ἐπὶ τοῦ βραχιόνός μου.

Ἐμεινεν ἔκπληκτος ὁ ἰατρὸς. Ὡς ἀστραπαὶ διεσταυρώθησαν ἐν τῷ πνεύματί του μυρίαὶ ἀπορίαι. Μὴ ἦτο κακοῦργος ὁ βασιλεὺς του, δραπέτης τοῦ κατέργου; μὴ ἀνῆκεν εἰς καταχθόνιον ἑταιρίαν; μὴ ἔφερε βδελυρὰν ἀπόκρυφον πληγὴν; Ἐκινήθη ἐξόχως ἡ περιέργεια τοῦ δόκτορος, ἀλλ' ἤγειρε μεγαλοπρεπῶς τὴν χεῖρα καὶ εἶπεν:

— Ὀρκίζομαι.

Ἐγυμνώθη μετὰ πεποθήσεως ὁ βασιλικὸς βραχίον διὰ τὴν φλεβοτομίαν. Λέξεις τινὲς ἐφάνησαν κεχαραγμέναι ἀνεξιτήλως εἰς τὸ μέσον, ἐκεῖ ἀκριβῶς παρὰ τὴν φλέβα, ὅπου ἔσφυζε σιγὰ τὸ ἀσθενὲς αἷμα. Εἶδεν ὁ ἰατρὸς τὸ παράδοξον στίγμα καὶ ἀνέγνωσε δι' ἑνὸς μόνου πλάγιου βλέμματος τὰς λέξεις: «*Morte aux rois!*» Ἐνόησε τὰ πάντα ἰκανοποιήθη εὐθὺς ἢ περιέργειά του.

Ἀλλὰ δὲν ἔδειξεν ἔκπληξιν. Ἀπέστρεψε μετ' ἀξιοπρεποῦς ἀπαθείας τὴν κεφαλὴν, νύστων ταχέως τὴν φλέβα διὰ τοῦ χρυσοῦ σμιλίου.

Καὶ ὦ τῆς εἰρωνείας τῆς τύχης! Ἀπὸ τοῦ βραχίονος ἐκείνου τοῦ δημοκρατικοῦ, ἀπὸ τοῦ μέσου τῶν γραμμάτων, τῶν καταγινωσκόντων θάνατον εἰς τοὺς βασιλεῖς τρέχει ἐντὸς τῆς ἀργυρᾶς λεκάνης, τρέχει τὸ αἷμα, τὸ σῶζον τὴν ζωὴν τοῦ βασιλέως!...

ΓΚΑΙΤΕ ΚΑΙ ΜΠΕΤΟΒΕΝ*

Ὅλο ψηλά, καὶ πῖο ψηλά! πετοῦνε ἐκεῖ πέρα,
 ποῦ τοῦ ὠραίου ἢ ἀθάνατη πηγῆ!
 Ἡ μουσική, τὰ λόγια των, ὡσάν ἀπ' ἄλλη σφαῖρα,
 ἀντιλαλοῦνε καὶ μαγεύουνε τὴ γῆ.

Ἀπὸ τοῦ λόγου τὰ δεσμὰ ἢ ποίησις γλυτόνει
 καὶ σάν ποτάμι ἐναρμόνιον κυλᾷ.
 κ' οἱ ἄπιαστοι, ἐλεύθεροι τῆς ἁρμονίας τόνοι
 θαρρεῖς πῶς ψάλλουν ὡσάν λόγια ὑψηλά.

Ψηλά! ψηλά! — Σᾶ ἀετοὶ μοῦ φαίνονται μεγάλοι,
 ποῦ στὰ οὐράνια ὑπερήφανοι γυρνοῦν.
 Τώρα ὁ ἕνας προπερνᾷ, τώρα ὁ ἄλλος πάλι,
 κ' ἀναστενάζει ὁ ἀγέρας ποῦ περνοῦν.

Ὑψόνονται μὲ δύναμι, μὲ χάρι ταξειδεύουν
 στοῦ οὐρανοῦ τὴ θάλασσα τὴ λαμπερή,
 ὡς ποῦ κ' οἱ δυὸ σιγὰ σιγὰ ἐκεῖ ψηλά χωνεύουν,
 ποῦ ἢ ματιά μας νὰ τοὺς φθάσῃ δὲν μπορεῖ.

* Ἐν Μονάχῳ 1877.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ

* Τὸ ποίημα τοῦτο ἐγράφη μετὰ τὴν ἀκρόασιν τοῦ Ἐμφάντου τοῦ Γκαίτε, καὶ τῆς ἐκ τῆς τραγωδίας ταύτης ποιηθείσης μουσικῆς τοῦ Μπιτόβεν.